

I. Hemiptera heteroptera nova fennica

descripsit

JOHN SAHLBERG.

Gen. **Pachycoleus** Fieb.

Caput triangulare, inter antennas longius productum. Rostrum apicem mesosterni attingens, crassum, articulo 1:0 capitis apicem haud attingenti, secundo hoc longiore, tertio brevi, conico. Antennae pilosae, articulis 2 basalibus crassis, 2:0 apice clavato, 3 et 4 tenuibus, filiformibus. Pronotum lateribus subparallelis, antice transversim flexuoso-sulcatum, angulis omnibus obtusis. Hemelytra obsolete venosa, vena longitudinali prope marginem exteriorem percurrente cum transversali sat distincta in sutura membranae sita cruce formante, hac venas duas subocultas emittente, anteriore curvato, ad suturam clavi ducta, altera in apicem hemelytrorum excurrente, cum alia interiore venula transversa conjuncta. Mesosternum metasterno vix longius, medio impressum. Pedes elongati.

P. rufescens n. sp.

Obovatus, rufobrunneus, opacus, tenuiter pubescens, abdomine fusco, antennis pedibusque pallide flavis, capite magno, oblongo-triangulari, convexo, antennarum articulo secundo primo circiter dimidio longiore, oculis fortiter granulatis, fuscis; pronoto longitudine distincte latiore, transversim convexo, hemelytris subcoriaceis, abdomine parum brevioribus, apice anguste rotundatis, membrana parum explicata, pedibus parce breviter setosis, tibiis anticis apice dilatatis, tarsis brevibus. Long. $\frac{1}{2}$ lin.

Parvus, *Dipsocori pusillimo m.* similis, sed paullo major, postice dilatatus. *A P. Waltli* Fieb. antennarum structura, prothorace brevior corporeque haud glabro satis distincta videtur. Caput magnum triangulare, pronoto parum angustius, latitudine paullo longius, pilosum, holosericeo-opacum, tylo lineis impressis discreto, oculis parvis, prominulis, fortiter granulosis. Rostrum pallide flavum, apice piceum, articulo primo capitis basin haud attingente, secundo hoc dimidio longiore et paullo angustiore, tertio tenui, acuto, quam secundo distincte brevior, apice piceo. Antennae corporis dimidio longiores, pallide flavae, longius pilosae, articulo primo crasso, cylindrico, secundo hoc dimidio longiore, apicem capitis paullo superante, basi angusto, apice fortius incrassato, ceteris tenuibus, filiformibus, simul sumtis 2:0 6:plo longioribus. Pronotum capite paullo brevius, longitudine $\frac{1}{3}$ latius, lateribus subparallelis, angulis omnibus obtuse rotundatis, supra transversim convexum, rufoferrugineum, opacum, tenuissime pubescens, antice linea flexuosa transversa obsoletius impressa. Scutellum triangulare, flavum. Hemelytra abdomine distincte breviora, lanceolata, apice anguste divaricatim rotundata, subcoriacea, rufobrunnea, opaca, parce tenuiter pallido-pubescens, venis suboccultis, transversali ad flexuram membranae in medio sita tamen distincta, membrana intus haud explicata, clavo discreto, scutello plus duplo longiore. Abdomen fortiter dilatatum, apice obtusum, minus tenuiter pubescens, brunneo-piceum, ventre basi pallidior. Pedes cum coxis pallide testacei, elongati, tenuiter pubescentes, tibiis parce spinulosis, apice incrassatis, tarsibus breviusculis, tenuibus, posticis tibiis triplo brevioribus.

Tria specimina inter muscos ad rivulum Mäntyjoki prope Paanajärvi parociae Kuusamo d. 24 et 25 Juli 1873 legi.

***Stiphrosoma steganoides* n. sp.**

Late ovalis, convexus, niger, nitidus, capite parum dilutior, punctulatum, minus tenuiter fusco-pubescens, antennarum articulo primo basi et apice pedibusque ferrugineis,

femoribus infuscatis, tibiis nigro-spinulosis, tarsis nigris; capite laevi, oculis mediocribus, vertice basi distincte transversim impresso, pronoto punctato, callis anticis minus discretis, hemielytris membrana nigricante. Long. ♂ ♀ $3\frac{1}{2}$ — $3\frac{3}{4}$ m. m.

St. leucocephala L. minor, angustior, oculis majoribus, coloreque capitis et pedum a congeneribus distingvenda. Caput breviter triangulare, nigropiceum, laeve, fusco-pubescentens; fronte leviter convexa, vertice ante marginem basalem distincte elevatum transversim impresso; oculis quam in *St. leucocephala* majoribus, orbita interiore intervallo inter oculorum apicem et basin tyli vix brevior. Rostrum breve, apicem coxarum intermediarum haud attingens, articulo basali crasso, rufo-piceo, secundo et tertio subaequalibus ultimoque nigro-piceis. Antennae breves, corporis medium attingentes, pubescentes, articulo primo orbitam anteriorem oculorum paullo excedente, basi apiceque, interdum fere toto rufo-ferrugineo, secundo hoc triplo longiore et ultimis duobus simul sumtis aeqvilongo, basi anguste ferrugineo. Pronotum statura ut in *St. leucocephala*, nigrum, nitidum, fusco-pubescentens, disco postico satis fortiter punctatum, antice callis duobus minus discretis laevibus. Scutellum nigrum, nitidum, obsolete transversim rugulosum, basi leviter transversim impressum. Hemielytra subtiliter punctulata, fusco-pubescentia, tota cum membrana nigra, fractura profunde excisa. Corpus subtus longius nigro-pilosum, sublaeve; epipleuris prothoracis profunde punctatis. Pedes tenuiter pubescentes, femoribus piceis, apice indeterminatim tibiisque totis rufo-ferrugineis, his obsolete nigro-spinulosis, tarsis omnibus totis nigris, posticis tibiis quintuplo brevioribus.

Habitat in floribus locis aridis in Lapponia Rossica, ad vicum Kantalaks den 30 Juni—20 Juli 1870 plura specimina legi.

Platypsallus J. Sahlb. nov. gen.

Corpus subrotundo-obovatum, deplanatum, pubescens. Caput breviter triangulare, convexum, a latere visum usque a basi haud carinato, aequaliter, uti pars quarta circuli, ro-

tundato-declive, tylo parum elevato, cum vertice in fronte fere in arcu continua rotundato, basi usque ad lineam antennarum assurgente; genis loris discretis, subrectangularibus, angustis. Oculi subgloboso-ovales, pone capitis basin prominentes. Rostrum coxas posticas attingens, articulo basali crasso, basin capitis superante, secundo tertio paullo longiore, ultimo penultimo parum longiore. Antennae breviusculae, infra et sub apicem inferiorem oculorum positae, pilosae; articulo primo brevi, secundo cylindrico. Pronotum breve, trapeziforme, apice immarginatum, callis discoidalibus distinctis, remotis. Scutellum breviter triangulare. Hemelytra (in f. brach.) coriacea, brevissima, abdominis basin tantum tegentia, apicem versus dilatata, apice truncata. Abdomen latissimum, subrotundatum, deplanatum, lateribus explanatis, subreflexis. Pedes breviusculi, tibiis spinulosis, tarsorum unguiculis subtus pulvinatis; arolia brevissima.

Genus insigne Familiae *Capsidarum*, statura brevi, lata, abdomine valde dilatata formaque hemielytrorum primo intuitu generi *Microphysae* haud dissimile.

Pl. acanthioides J. Sahlb.

Breviter obovatus, abdomine valde dilatato, niger, subnitidus, dense longius flavo-pubescentis, antennarum articulis primis apice quartoque toto sordide flavis, pedibus ferrugineis, femoribus tarsorumque apice infuscatis, tibiis nigro-spinulosis; capite cum oculis pronoti apice latiore, supra gibboso-convexo, laevi, pronoto basi obsolete transversim ruguloso, callis ante medium sitis laevibus, scutello ante medium transversim impresso, hemielytris rugulosis, angulis apicalibus rotundatis, abdomine subtiliter punctulato. Long. 1,6—2 m. m.

Mas: minor, angustior, magis convexus, abdomine apice angustato, segmento genitali subtus convexo, stylo in latere sinistro, torquato, apice acuminato.

Femina: major, latior, magis deplanata, abdomine apice obtuse rotundato, vagina longa, abdomine $\frac{1}{4}$ brevior.

J. Sahlb. apud Soc. pro F. et Fl. Fenn. d. 5 Nov. 1870, vid. Not. häft. 11, 465. — Fig. Acta societ. Faun. et Fl. Fenn. I, tab. I, f. 16 et 16 a.

Species paradoxá, ad novum genus jure meritoque referenda. Statura parva, depressa, latissima, brevitate hemielytrorum et amplitudine abdominis mox dignota. Caput breviter triangulare, antice subverticaliter deflexum, valde convexum, nigrum, nitidum, laeve, setis nonnullis tenuibus instructum, suturis lorarum parallelis, sat distinctis. Oculi magni, subglobosi, pone capitis basin prominentes, distincte granulosi. Rostrum dilute-ferrugineum, basi apiceqve infuscatum. Antennae apicem hemielytrorum attingentes, pilosae; articulo primo basin tyli attingente, apicem versus incrassato, apice anguste flavo, secundo hoc $2\frac{1}{2}$ longiore, cylindrico, apice sordide flavo, tertio secundo distincte brevior, apice late ultimoque hoc subaequali toto flavescentibus. Pronotum trapeziforme, apice capite cum oculis angustius, ibique longitudine sua duplo latius, lateribus immarginatis, subrectis, postice divergentibus, angulis posticis oblique rotundato-truncatis, basi leviter emarginatum, supra transversim modice convexum, ante medium callis duobus transversim ovalibus, intus distantibus, satis fortiter elevatis, laevibus instructum, basi obsolete transversim rugulosum, pube densa erecta vestitum, lateribus utrinque setis duabus. Scutellum sublaeve, ante medium transversim impressum. Hemielytra brevissima, apice truncata, subtriangulari trapeziformia, mox a basi amplata, angulo apicali exteriori late rotundato, coriacea, nigra, ruguloso-punctata, dense pubescentia, sutura clavi fere oblitterata. Alae nullae. Abdomen latissimum, rotundatum, segmentis 7 posterioribus dorsalibus apertis, lateribus late explanatis, subtilissime punctulatum, pubescens. Coxae omnes apice approximatae, conico-ovatae. Pedes pubescentes, femoribus, abdominis latera parum excedentibus, basi late fuscis, apice, tibiis tarsisque dilute ferrugineis, tibiis parce minus fortiter nigro-spinulosis, tarsis apice piceis.

Habitat in Lapponia rossica maxime orientali rarissime, prope vicum Ponoj sub lapidibus locis aridis d. 10—21 Aug. 1870 specimina nonnulla inveni, sed formam macropteram frustra quaesivi.

II. Om tvenne för Finland nya myrarter.

Af

JOHN SAHLBERG.

Genom W. Nylanders arbeten "*Adnotationes in monographiam Formicarium borealium Europae*", "*Additamentum adnotationum*" och "*Additamentum alterum adnotationum*" införda i Acta societatis scientiarum Fenniae Tom. II och III, 1846—1847 har Finlands Myrfauna blifvit bearbetad med den omsorg och snille, att dessa arbeten måste erkännas såsom epokgörande i myrmekologiens historie. Antalet af i Finland funna species upptager Nylander till 31, hvaraf 18 föres till hans slägte *Formica* och de öfriga 13 till *Myrmica*. Af senare författare hafva dock tvenne af dessa arter med skäl ansetts såsom icke sjelfständiga species, nemligen *F. glebaria* Nyl., som blifvit sammanförd med *F. fusca* L. och *Myrmica hirtula* Nyl., hvilken ansetts för en varietet af *M. (Tomognathus) sublaevis* Nyl. Denna förminskning ersättes dock af de tvenne arter, hvilka jag på de senaste åren inom vårt land lyckats upptäcka och af hvilka den ena ej är egentligen inhemsk utan i likhet med *Formica (Tapinoma) vividula* Nyl. endast anträffats i orangerier; de äro följande:

Subfam. Formicidae.

1. *Camponotus pubescens* Fabr., Nyl. *Adnot. in monogr. Form. bor. Eur. 3 p. 899 (Formica)*.

Denna art, som är beskrifven af Nylander p. a. s. efter en enda arbetare, tagen på Gotland af Dahlbom, har en vidsträckt utbredning öfver södra Eur., Asien, Africa och America, men hade ej förut blifvit funnen nordligare än på Gotland, då jag på en sandig landsväg i en barrskog i Rautas socken i södra Karelen d. 30 Juni 1866 anträffade ett exemplar. — *U. F. M.*

Då Nylander ganska noga beskrifvit arbetaren till denna art och de öfriga könen äro mig obekanta, har jag intet att tillägga till hans deskription.

Subfam. Poneridae.

Abdomen inter segmentum primum et secundum coarctatum; petiolus uniarticulatus.

Genus *Ponera* Latr.

Petiolus abdominis squama crassa erecta instructus. Calcaria tibiaram pectinata. — *Operaria* aculeo armata, oculis minutis. *Femina* alis anticis areis duabus cubitalibus instructis. *Mas* mandibulis angustis, muticis.

P. punctatissima Rog.

Operaria. Fusco-brunnea vel rufescenti-testacea, nitidula, pube tenui adpressa cinereo-micans, mandibulis, antennis, pedibus abdominisque apice pallide ferrugineis; capite magno, fusco, vertice excavato, oculis obsoletissimis, prope mandibularum basin positus, palpis maxillaribus uniarticulatis. Long. 3 m. m.

Femina: "Fusca, pube adpressa cinereomicans, ore, antennis, pedibus et apice abdominis pallide rufis, oculis margine anteriori capitatis proximis. Long. 3—3½ m. m." (ex Roger).

Roger *Ameis. Mittelmeerl., Berl. ent. Zeitschr., 1859, 246, 24.* — *Ueber Ponera-artigen Ameis., Berl. ent. Zeitschr. 1860, 284.*

Ponera contracta Meinert *Danske Myror. Naturh., Kongl. Dansk. Vidensk. selsk. skrift. V, 822, 17, operaria* (exclus. synonym.).

Species *P. contractae* Latr. simillima, punctura subtilissima, oculis mandibularum basi approximatis palpisque maxillaribus uniarticulatis distingvenda. — Caput magnum, fuscum, subcordatum, latitudine fere duplo longius, subtilissime et confertissime punctulatum et tenuissime griseo-pubescentis, lateribus leviter arcuatis, vertice excavato-emarginato; supra convexum, linea tenui longitudinali impressum; mandibulis magnis, triangularibus, pallide ferrugineis, margine

inferiore quam basali parum longiore, denticulato, apice falcato-uncinato; palpis maxillaribus articulo unico minuto multico compositis, labialibus triarticulatis, articulo basali rudimentari. Oculi minuti, saepissime aegre observandi, facettis plerumque 1—20 compositi, in capitis lateribus prope basin mandibulorum positi. Antennae breviusculae, pallide ferrugineae, breviter pubescentes, 12-articulatae, scapo apicem versus incrassato, subarcuato. flagello hoc dimidio longiore, articulo primo obconico, 2:0 plus quam triplo longiore, 2—10 fortiter transversis, 3—10 extrorsum latioribus et longioribus, ultimo oblongo-ovato, penultimo fere triplo longiore. Thorax capite paullo longior, brunneus, nitidus, uti caput punctulatus et pubescens, segmentis longitudine subaequalibus, prothorace quam metathorace fere dimidio latiore, postice rotundato-emarginato. Squama petioli longitudine $1\frac{1}{2}$ latior et $2\frac{1}{2}$ altior, apice obtuse rotundata, tenuiter, pubescens. Abdomen longitudine prothoracis cum petioli, brunneum, nitidum, omnium subtilissime punctatum et tenuissime griseo-pubescentis, setisque parvis erectis griseis praesertim postice ornatum, apice indeterminatim flavum; segmentis 1 et 2 longitudine aequalibus, tertio his fere triplo brevioris, constrictione ventrali inter segmentum primum et secundum tenuissime transversim strigosa. Pedes elongati, pallide ferruginei, tenuiter pubescentes, calcaribus tibiarum metatarso plus duplo brevioribus, his valde elongatis, quam tarsorum articulis ceteris fere longioribus, anticis irregulariter curvatis.

Denna intressanta lilla myra förekommer talrikt i orangeiern i härvarande botaniska trädgård, der den gräver gångar i sanden under blomkrukorna. Den upptäcktes derstädes af mig i November 1872, men hafva ej ännu bevingade exemplar (♂ eller ♀) blifvit funna. — Föröfrigt förekommer den under liknande förhållanden i Danm. och Tyskl., samt är äfven funnen i Grekl. — *U. F. M.*
